

USAID
ОД АМЕРИКАНСКИОТ НАРОД

ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ НА ОПШТИНА КИЧЕВО ЗА 2026 ГОДИНА

Овој документ е подготвен во рамки на Проектот на УСАИД за зајакнување на капацитетите за искористување на ресурсите, со поддршка на американскиот народ преку Агенцијата на САД за меѓународен развој (УСАИД).

ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ НА ОПШТИНА КИЧЕВО

Овој документ е подготвен во рамки на Проектот на УСАИД за зајакнување на капацитетите за искористување на ресурсите, со поддршка на американскиот народ преку Агенцијата на САД за меѓународен развој (УСАИД).

СОДРЖИНА

Зошто граѓански буџет? _____	3
Основни поими _____	4
КОИ СЕ НАДЛЕЖНОСТИТЕ НА ОПШТИНАТА? _____	5
ШТО Е ОПШТИНСКИ БУЏЕТ И ОД ШТО СЕ СОСТОИ? _____	6
ЗОШТО Е ВАЖНА БУЏЕТСКАТА ТРАНСПАРЕНТНОСТ? _____	6
ЗОШТО ПАРТИЦИПАЦИЈА ВО ПОДГОТОВКАТА НА ОПШТИНСКИОТ БУЏЕТ? _____	6
КОЈА Е УЛОГАТА НА БУЏЕТСКИТЕ КЛАСИФИКАЦИИ - КАКО СЕ ЧИТА БУЏЕТОТ? _____	6
КОИ СЕ БУЏЕТСКИТЕ АКТИВНОСТИ КОИ ГИ РЕАЛИЗИРА НАШАТА ОПШТИНА? _____	8
КАКО ОПШТИНАТА ГИ ПРИБИРА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ? _____	10
КОИ СЕ КЛУЧНИТЕ ИЗВОРИ НА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ? _____	11
КОЛКУ ДАНОЧНИ ПРИХОДИ ПЛАНИРА ДА СОБЕРЕ ОПШТИНАТА? _____	11
ДАНОЦИТЕ НА ИМОТ - ВАЖЕН СОПСТВЕН ОПШТИНСКИ ПРИХОД _____	13
НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ _____	14
КОЈА Е УЛОГАТА НА ТРАНСФЕРИТЕ ОД ЦЕНТРАЛНАТА ВЛАСТ -ДОТАЦИИТЕ? _____	16
КАДЕ И КАКО СЕ ТРОШАТ ОПШТИНСКИТЕ ПАРИ? _____	18
КОЛКУ ПЛАНИРА ДА ПОТРОШИ ОПШТИНАТА ЗА СЕКОЈА ОДДЕЛНА НАДЛЕЖНОСТ/ПРОГРАМА - УСЛУГА ЗА ГРАЃАНИТЕ ? _____	20
ПРИХОДИ И РАСХОДИ НА ОПШТИНА _____ ПО ГЛАВА НА ЖИТЕЛ _____	29
КЛУЧНИ РАЗВОЈНИ ПРОЕКТИ ОД ИНТЕРЕС НА ОПШТИНАТА? _____	31
КАКО СЕ РЕАЛИЗИРА ОПШТИНСКИОТ БУЏЕТ? _____	0
КЛУЧНИ БУЏЕТСКИ ДОКУМЕНТИ - како можат граѓаните да ја следат реализацијата на општинскиот буџет ? _____	2
Кои се клучните Буџетски принципи и начела кои се основа на општинскиот буџет _____	3

ЗОШТО ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ?

- ✓ Информирање на граѓаните за тоа како се собираат општинските приходи и како се трошат општинските средства.
- ✓ Едукација на граѓаните за клучните термини, принципи и начела поврзани со општинскиот буџет и локалните финансии.
- ✓ Зголемување на свесноста на граѓаните за нивната улога во буџетскиот процес на локално ниво.
- ✓ Поттикнување на поголема активност и учество на граѓаните во процесите на планирање и реализација на општинскиот буџет.
- ✓ Запознавање на граѓаните со донесениот БУЏЕТ ЗА 2026 год. и неговите основни карактеристики - структура – кои се и колкави се општинските приходи и каде општината планира да ги потроши јавните ресурси.

ОСНОВНИ ПОИМИ

БУЏЕТ е акт општината со кој се планираат годишните приходи и други приливи и се одобруваат годишните расходи и други одливи на општината.

ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИТЕ во буџетот се даноците и други задолжителни плаќања, кои се утврдени со закон, приливите што произлегува од сопственост на средства (камата, дивиденда, закупнина и слично), надомест за дадени добра или услуги, подароци, донации, спонзорства, субвенции и трансфери.

РАСХОДИ НА ОПШТИНАТА ги сочинуваат вкупните издатоци кои се плаќаат од страна на општинската каса, поделени по одделни надлежности.

ОПШТИНСКИ БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ се органите на општината и јавните служби основани од општината (училишта, јавни претпријатија итн.).

БУЏЕТ НА ОПШТИНИТЕ е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства и ги вклучува основниот буџет, буџетот на дотации, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности.

ОСНОВЕН БУЏЕТ на општината е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства со буџетот за финансирање на основните надлежности на општината.

СОПСТВЕНИ ИЗВОРИ НА ПРИХОДИ на општината се локални даноци, локални такси и локални надоместоци, приходи од сопственост на општината, самопридонес, парични казни, донации и други приходи утврдени со закон.

ДОТАЦИЈА е трансфер од Буџетот на Република Северна Македонија и буџетите на фондовите до буџетот на општината.

БЛОК-ДОТАЦИЈА е дотација наменета за финансирање на надлежностите во определена област утврдена со закон – образование, култура, социјална заштита.

НАМЕНСКА ДОТАЦИЈА е дотација наменета за финансирање на конкретна активност (на пр. пожарникарство).

БУЏЕТСКИ ДЕФИЦИТ е негативна разлика (Буџетски суфицит е позитивна разлика) меѓу планираните, односно наплатените приходи на општината и одобрените средства, односно расходи

БУЏЕТСКО САЛДО е разлика помеѓу сите приходи и расходи на буџетот;

ЗАДОЛЖУВАЊЕ НА ОПШТИНИТЕ е обезбедување финансиски средства од домашни и странски извори на капитал во рамките и под услови утврдени со закон;

ФИСКАЛНА ТРАНСПАРЕНТНОСТ претставува отвореност кон јавноста за минатите, сегашните и идните фискални активности на општината општината, како и за реализираните и планираните активности, проекти кои ги детерминираат фискалните политики и исходи;

ПАРТИЦИПАЦИЈА во склоп на управувањето се однесува на вклучување на засегнатите страни (граѓаните, бизнисите, ранливите категории итн.) во процесот на донесување одлуки (во различни нивоа на одлучување) за тоа како економските и социјалните ресурси се алоцирани, испорачани, употребени и одржувани;

ОТЧЕТНОСТА подразбира одговорност да се објаснат одлуките и мерките пред јавноста, граѓаните, заедницата во склоп на очекувањата што ги има таа. Подразбира детални информации за тоа како се реализирани преземените обврски и дали и кои резултати се остварени
ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ е прикажување на буџетот на едноставен начин, разбирлив за граѓаните кои има за цел да ги информира граѓаните како за активностите на кои се трошат општинските средства.

ФИНАНСИСКИ ПЛАН е план на приливи и одливи на буџетскиот корисник за одредена буџетска година.

ОБВРСКА на општината е проценета обврска, преземена обврска, настаната обврска за плаќање и доспеана, а неплатена обврска.

ПРОГРАМА е потесна област во рамки на политиката, која ги следи заедничките специфични среднорочни цели. Една програма може да има една или повеќе потпрограми. Потпрограма е подетално разработен дел од програма со краткорочни до среднорочни цели и се состои од проекти и /или активности.

ЛИКВИДНОСТ е способност за навремено

кои ги прави општината, и тој се финансира со обезбедени средства од други приливи.

плаќање на обврските во договорениот рок.

ПРЕНАМЕНА НА БУЏЕТ е одлука за измена на распоредот на средствата во буџетот на општината во рамки на одобрените буџети.

КОИ СЕ НАДЛЕЖНОСТИТЕ НА ОПШТИНАТА?

Урбанистичко (урбано и рурално) планирање

Заштита на животната средина и природата

Локален економски развој

Комунални дејности

Култура

Спорт и рекреација

Социјална заштита и заштита на децата

Образование

Здравствена заштита

Заштита и спасување

Противпожарна заштита

Надзор над вршењето на работи од нејзина надлежност

Други надлежности определени со закон.

ШТО Е ОПШТИНСКИ БУЏЕТ И ОД ШТО СЕ СОСТОИ?

Буџетот на единицата на локалната самоуправа претставува годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства и ги вклучува основниот буџет, буџетот на дотации, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности. Буџетот на локалната самоуправа ги демонстрира вредностите и приоритетите на локалната самоуправа. Буџетирањето и техниките на финансиското планирање се клучни елементи во одржувањето на фискалниот интегритет на локалната самоуправа.

ЗОШТО Е ВАЖНА БУЏЕТСКАТА ТРАНСПАРЕНТНОСТ?

Транспарентноста во општинското буџетирање е од **голема значајност за фискална стабилност, економски раст и демократијата** (даночните обврзници, граѓаните и општеството во целина). Транспарентноста и **споделувањето информации е клучна за учеството на различните социјални групи** во донесувањето на одлуки/буџетскиот процес. **Доколку широка јавност има доверба во трошењето на јавните финансии, ќе бидат и помотивирани да ги плаќаат даноците и таксите, што повторно позитивно ќе се одрази и на буџетот на локалната самоуправа.** Дополнително, **зголемената транспарентност води кон намалена корупција и подобра распределба на ресурси.** Транспарентноста на локално ниво ги следи финансиските текови од изворот до местото на нивно користење, дава одговор на последователни прашања за извршувањето, имплементирањето и набавката.

ЗОШТО ПАРТИЦИПАЦИЈА ВО ПОДГОТОВКАТА НА ОПШТИНСКИОТ БУЏЕТ?

Граѓаните имаат дефинирани права и одговорности, вклучувајќи го и правото на учество во одлуките што влијаат на јавната благосостојба. Оттаму, граѓанското учество во механизмите на креирање и реализирање на буџетот треба да биде транспарентно и отворено. Граѓаните треба да се непосредно вклучени во одлуките како да се распредели и потроши буџетот на општините. Учеството на граѓаните во процесите на буџетирањето им дава прилика да ги посочат вистинските потреби и проблеми во заедницата и да бидат креативни. Исто така, директната партиципација им овозможува на граѓаните да учествуваат во надзорот на буџетските трошоци заедно со другите засегнати страни.

Буџетските класификации се користат за идентификување на специфичните намени на буџетските средства, за контрола на наменското користење на одобрените средства и за изготвување на потребните анализи, извештаи и на годишната сметка.

1. **Организациска класификација** ги класифицира буџетските корисници во хиерархиска организациска структура на поврзани и заемно координирани субјекти за да се утврдат надлежностите на субјектите за планирање и управување со јавните средства и вработените, заради постигнување на зацртаните цели.
2. **Функционалната класификација** ги класифицира расходите и другите одливи на буџетот според нивните функционални општи и конкретни цели за кои се наменети, согласно со прифатената меѓународна класификација пропишана од страна на Обединетите нации.

701 Општи јавни служби	706 Живеалишта и развој на заедницата
703 Јавен ред и мир	708 Рекреација, спорт и култура
704 Економски работи	709 Образование
705 Заштита на животната средина	710 Социјална заштита

3. **Програмската класификација** опфаќа поделба на буџетот на политики, програми, потпрограми и проекти или активности дефинирани со планските документи, истовремено групирајќи ги заедно сите јавни услуги и активности со заедничка цел и исход низ организациската структура.

А – Совет на општина	М – Програми за развој
Д – Градоначалник	Н – Образование
Е – Општинска администрација	Р – Заштита на животна средина и природа
Ф – Урбано планирање	Т – Унапредување на здравствена заштита
Г – Локален економски развој	В – Социјална заштита и заштита на деца
Ј – Комунални дејности	Њ – Противпожарна заштита
К – Култура	Љ – Заштита и спасување
Л – Спорт и рекреација	Ц – Родово буџетирање

4. Класификацијата по **извори на финансирање** ги класифицира приходите и другите приливи во групи во однос на конкретните видови и намени на расходите и на другите одливи кои вклучуваат: *основен буџет на општините, донации, кредити, самофинансирачки активности и дотации.*
5. **Економската класификација** ги класифицира приходите и другите приливи согласно нивната природа, и расходите и другите одливи согласно нивната економска намена во класи, групи, подгрупи, раздели и основни конта.

Приходи

- Даночни приходи
- Неданочни приходи
- Капитални приходи
- Трансфери и донации
- Задолжување во земјата
- Задолжување во странство

Расходи

- Плати и надоместоци
- Резерви и недефинирани расходи
 - Стоки и услуги
 - Камати
- Субвенции и трансфери
- Социјални бенефиции
 - Капитални расходи
- Отплата на главнина

КОИ СЕ БУЏЕТСКИТЕ АКТИВНОСТИ КОИ ГИ РЕАЛИЗИРА НАШАТА ОПШТИНА?

Буџетски активности - одговорност

Советот на Општината го донесува буџетскиот календар

Министерот за финансии доставува до Владата на Република Македонија Фискална стратегија на РМ за наредните три години

Советот на Општината разгледува развојни документи, вклучително и фискална стратегија , почнува процесот за подготовка на Планот на програмите за развој за наредната фискален период.

Дополнително се анализираат ефикасност/резултатите/ реализацијата на програмите/проектите од претходниот период , и потребата за нивно унапредување, дополнување, продолжување/прекинување итн.. По потреба се реализираат и форумски сесии/консултативни средби со граѓаните.

Министерот за финансии доставува буџетски циркулар со насоки за изготвување на Предлог-буџетот за наредната година

Градоначалникот подготвува општински буџетски циркулар со образложение за потребните средства до општинските буџетски корисници

Организирање на буџетски форуми со граѓаните и посебните засегнати страни. Бројот на форумските сесии обично е дефиниран во согласност со специфичноста и приоритетите на општината (4-5) и временски усогласен со останатите буџетски чекори.

Општинските буџетски корисници ги доставуваат предлог-пресметките за наредната година со образложение за висината на износите по позиции

Анализа на фискалниот капацитет на општината -

Понатаму, комуникација со секој од клучните сектори во општината (со цел утврдување на нивните фискални потреби (буџетски трошења) во контекст на нивните планирани активности. Усогласување на аналитичките информации со целите/ приоритетите/активностите на секој од општинските сектори.

Одделот за буџет врши преговарање и анализирање на доставените предлог-пресметки и ги одредува приоритетите и одредбите за новиот Предлог-буџет.

Разгледување на нови барања и предлози по кои одлучува и дава насоки Градоначалникот.

Се финализираат, разгледуваат и усвојуваат Планот на програмите за развој за наредната фискална година - најдоцна до 15 ноември

Градоначалникот го разгледува и одобрува Предлог-буџетот подготвен од страна на финансискиот оддел на општината.

Споделување на предлог буџетот со јавноста, организирање на информативна сесија. Доколку има издржана сугестија/забелешка од јавноста истата се имплементира пред доставување на предлог буџетот до Советот.

До Советот се доставува конечен Предлог-буџет од страна на Градоначалникот со соодветно образложение.

Се води расправа во телата на Советот на Општината.

Седница на Советот на Општината за донесување на Буџетот за наредната буџетска година.

Започнува новата буџетска година.

Објавување на донесениот буџет на општинската веб страница и споделување со јавноста - подготовка на Граѓански буџет

Реализација на донесениот буџет

- Изготвување и објавување на квартални извештаи
- Подготовка и објавување на полугодишен извештај
- Завршна сметка

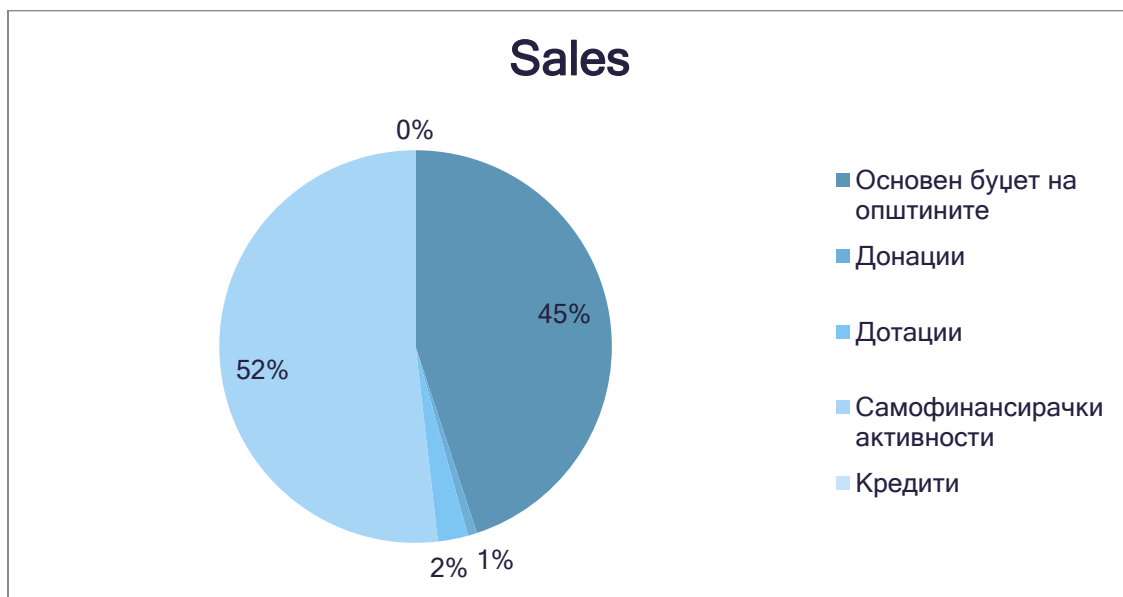
КАКО ОПШТИНАТА ГИ ПРИБИРА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ?

Ефикасното обезбедување и собирање на општинските приходи се основа за обезбедувањето на потребните јавни добра и услуги на граѓаните на општината. Оттука во продолжение се претставени (нивната висина, процент на учество) основниот буџет на општината и дополнителните главни “потоци” на приливи во општинскиот буџет – сопствени приходи, дотации – централна власт, донации, задолжување итн.

Табела 1. Приходи на општината (во денари и структура во %)

Приходна сметка	Износ (денари)	Структура (%)
Основен буџет на општината	606.839.000	44.9
Донации	10.174.000	0.3
Кредити	00	00
Самофинансирачки активности	33.580.000	2.4
Дотации	699.736.000	52.3
Вкупни приходи	1.350,329.000	100

Графикон 1. Структура на општинските приходи по видови сметки (во %)

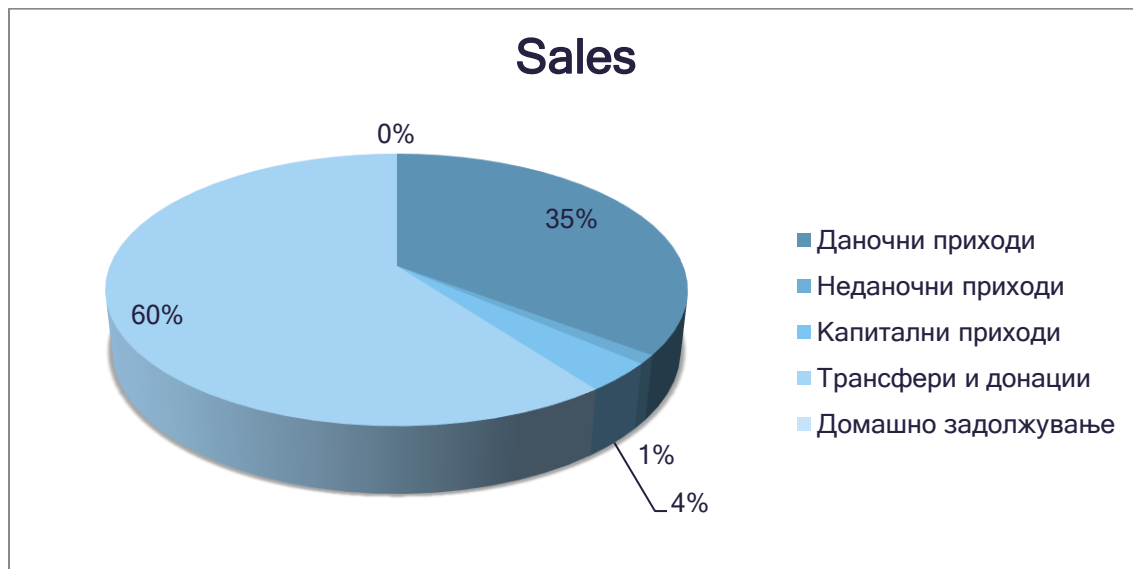
КОИ СЕ КЛУЧНИТЕ ИЗВОРИ НА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ?

Во продолжение си прикажани клучните извори на приходи кои општината планира да ги обезбеди во 2026 година. Највисок износ на приходи ќе се обезбедат од трансферите 251.286.000ден, додека исто така соодветен износ на приходи ќе се обезбедат и од даночните приходи 197,844,000,00 денари.

Табела 2. Клучни приходи на општината согласно економската класификација (износ во денари и структура во %)

Видови на приход	Износ (денари)	Структура (%)
Даночни приходи	214.440.000	36.14
Неданочни приходи	6.300.000	1.12
Капитални приходи	21.000.000	3.61
Трансфери и донации	365.099.000	59.13
Домашно задолжување	00	00
Вкупно	606.839.000	100

Графикон 2. Структура на приходи на општина според економската класификација (во %)

КОЛКУ ДАНОЧНИ ПРИХОДИ ПЛАНИРА ДА СОБЕРЕ ОПШТИНАТА?

Даночните приходи се основен и најзначаен дел од сопствените приходи на општината, оттука во продолжение Ви претставуваме кои и колкави износи на даночни приходи планира да собере општината во следната година со повисок износ. Исто така е претставена структурата која покажува кои даночни приходи е планирано да имаат најголем удел во општинските приходи.

Табела 3. Клучни даночни приходи на општината (износ во денари и структура во %)

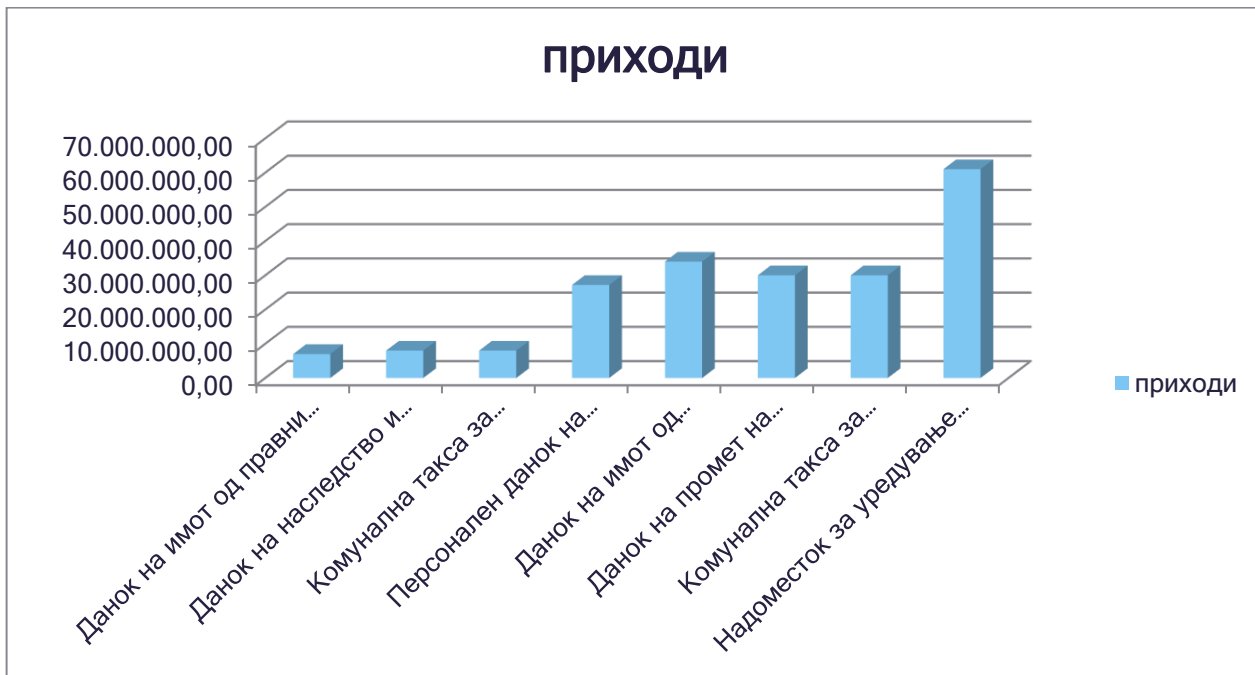
Видови даночни приходи	Износ (денари)	Структура (во %)
Надоместок за уредување на градежно земјиште	61.000.000	30.4
Комунална такса за користење и одржување на јавно осветление	30.000.000	15.3
Данок на промет на недвижности	30.000.000	14.2
Данок на имот од физички лица	34.000.000	16.2
Данок на имот од правни лица	8.000.000	3
Персонален данок на доход	27.170.000	12.7
Данок на наследство и подарок	7.000.000	3.6
Комунална такса за користење на патишта	8.000.000	4
Вкупно	205.170.000	100

Графикон 3. Структура на приходи на општина според категорија (во %)

Најмногу **даночни приходи** од приходите со поголема реализација, општината планира да обезбеди од надоместокот за уредување на градежно земјиште, 61.000.000 додека најмало учество во даночните приходи зафаќаат данок на имот од правни лица вкупно 7.000.000.

Графикон 4. Даночни приходи на општина Кичево (во денари)

ДАНОЦИТЕ НА ИМОТ - ВАЖЕН СОПСТВЕН ОПШТИНСКИ ПРИХОД

Даноците на имот се еден од најважните сопствени извори на приходи на општината. Планираната структура за 2026 година на посебните видови на Даноци на имот е прикажана во продолжение.

Највисока пропорција на приходи зафаќа данокот на данокот на имот на физички лица со 43% учество во вкупната вредност од даноците на имот.

Графикон 5. Структура на даноците на имот во вкупните приходи по основ данок на имот на општина Кичево по видови (во %)

НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ

Неданочните приходи кои планира да ги собере општината во 2026 година се прикажани во продолжение. Најголем износ на неданочни приходи треба да бидат обезбедени од други неданочни приходи, додека најниска пропорција се очекува кај приходите од од такси и надоместоци со 1%.

Табела 4. Видови неданочни приходи (износ во денари и структура во %)

Вид на неданочни приходи	Износ	Структура
Глоби, судски и административни такси	3.000.000	35,9
Такси и надоместоци	00	00
Други ме даночни приходи	3.300.000	62,9
Вкупно	6.300.000	100

Графикон 6. Видови неданочни приходи (структура во %)

КАПИТАЛНИ ПРИХОДИ

Капиталните приходи кои планира да ги собере општината во 2026 година се прикажани во продолжение. Најголем износ на неданочни приходи треба да бидат обезбедени од компезации за уредување на безправните објекти, додека најниска пропорција се очекува кај приходите од компезации за геолошка експлоатација со 1%.

Табела 5. Видови неданочни приходи (износ во денари и структура во %)

Вид на капитални приходи	Износ	Структура
приходи од продажба на неизградено земјиште	4.000.000	19
надомест од детални геолошки истраж	1.000.000	5
надомест од коцесии за експлоатација на минерални суревини по основ на простор	2.000.000	9
надомест од коцесии за експлоатација на минерални суревини по основ на експотирана суровина	2.000.000	10
надомест од утврдување на безправните објекти	8.000.000	38
надомест за коцесии за користење на вода	4.000.000	19
Вкупно	21.000.000	100

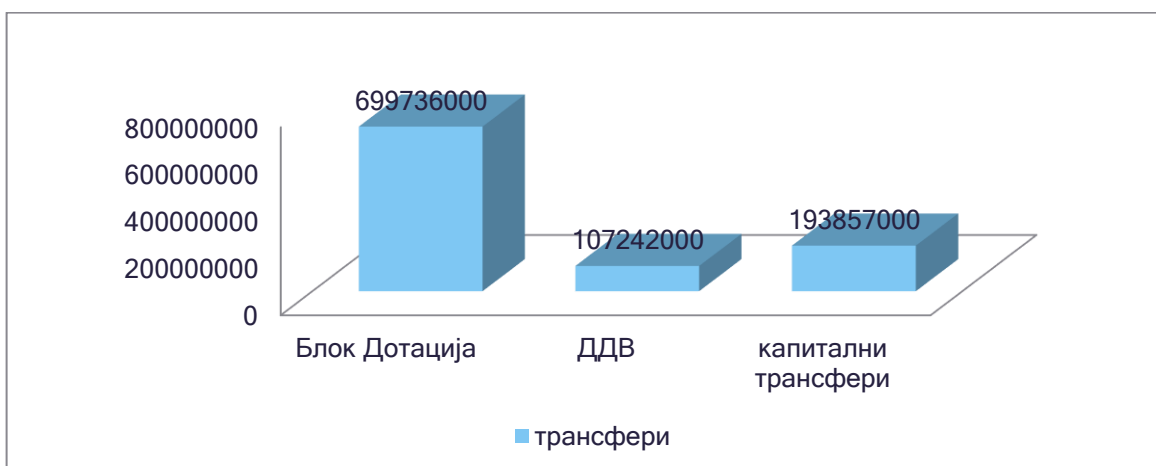
Графикон 7. Видови неданочни приходи (структура во %)

КОЈА Е УЛОГАТА НА ТРАНСФЕРИТЕ ОД ЦЕНТРАЛНАТА ВЛАСТ - ДОТАЦИИТЕ?

Вредноста на главните видови на трансфери од централната власт е прикажана во продолжение. Највисок износ на трансфери е планиран за Блок дотации во износ од 699.736.000, додека пак, планираниот износ од трансферот од ДДВ изнесува 107.242.000, а за капитални трансфери 193.857.000 денари.

Графикон 8. Видови на трансфери и донации (во денари)

Блок дотациите за пренесени надлежности од централната власт се најзначајниот износ на трансфери кој го добива општината и со кој во значаен дел се финансираат пренесените надлежности за **образование, култура и социјална заштита**. Во продолжение е прикажана распределбата на овие Блок дотации по различни намени. **Најголем износ од блок дотациите** се однесуваат за финансирање на Основното Образование и учествуваат во структурата со 69,26%, додека најнизок износ на блок дотации се забележуваат за финансирање на надлежностите во културата во износ од 3.162.000 со учество од 0,43% во вкупните блок дотации.

Табела 6. Намена на блок дотациите на општина по одделни надлежности (износ во денари и структура во %)

Намена на блок дотацијата	Износ (денари)	Структура (%)
К Култура	3.162.000	0,45
Н1 Основно образование	451.916.000	64,58
Н2 Средно образование	170.328.000	24,34
В1 Детски градинки	41.330.000	5,91
Њ0 дотаци за пожарникари	33.000.000	4,72
Вкупно	699.736.000	100

Графикон 9. Намена на блок дотациите во општина по одделни надлежности (во денари)

Во **структурата на блок дотациите** на општината преовладуваат блок дотациите за образование кои зафаќаат 88,92% од вкупните блок дотации на општината. Од друга страна општината прима најнизок износ на блок дотации за надлежностите во културата со износ од 3162.000 или 0,45% денари во 2026 година.

Графикон 10. Структура на блок дотациите по надлежности во општина Кичево(во %)

КАДЕ И КАКО СЕ ТРОШАТ ОПШТИНСКИТЕ ПАРИ?

во овој дел се селектирани посебни ставки од интерес за граѓаните со цел концентрирано и ефикасно да биде информирана јавноста. Особено е важно каде и како се трошат локалните ресурси. Локалните расходи се директно поврзани со обезбедувањето на потребните добра и услуги на граѓаните – затоа нивната структура и начин на распределба е особено важно да бидат транспарентно преставени. Во продолжение се преставени **клучните расходи на општината за 2026 година.**

Во наредниот период најголем износ на расходи ќе се потрошат за капитални инвестиции во износ од 288.113.000 ден., односно 49,16 % од структурата на вкупните расходи, понатаму плати и надоместоци со вкупно расходи од 123.790.000 ден или 20% стоки и услуги 110.146.000 ден или 18,33%.

Најнизок износ на расходи општината издвојува за отплата на главнина вкупно 600.000 ден или 0,1% учество во вкупните расходи на општина Кичево.

Табела 7. Клучни расходи на општина Кичево економска класификација (во денари и структура во %)

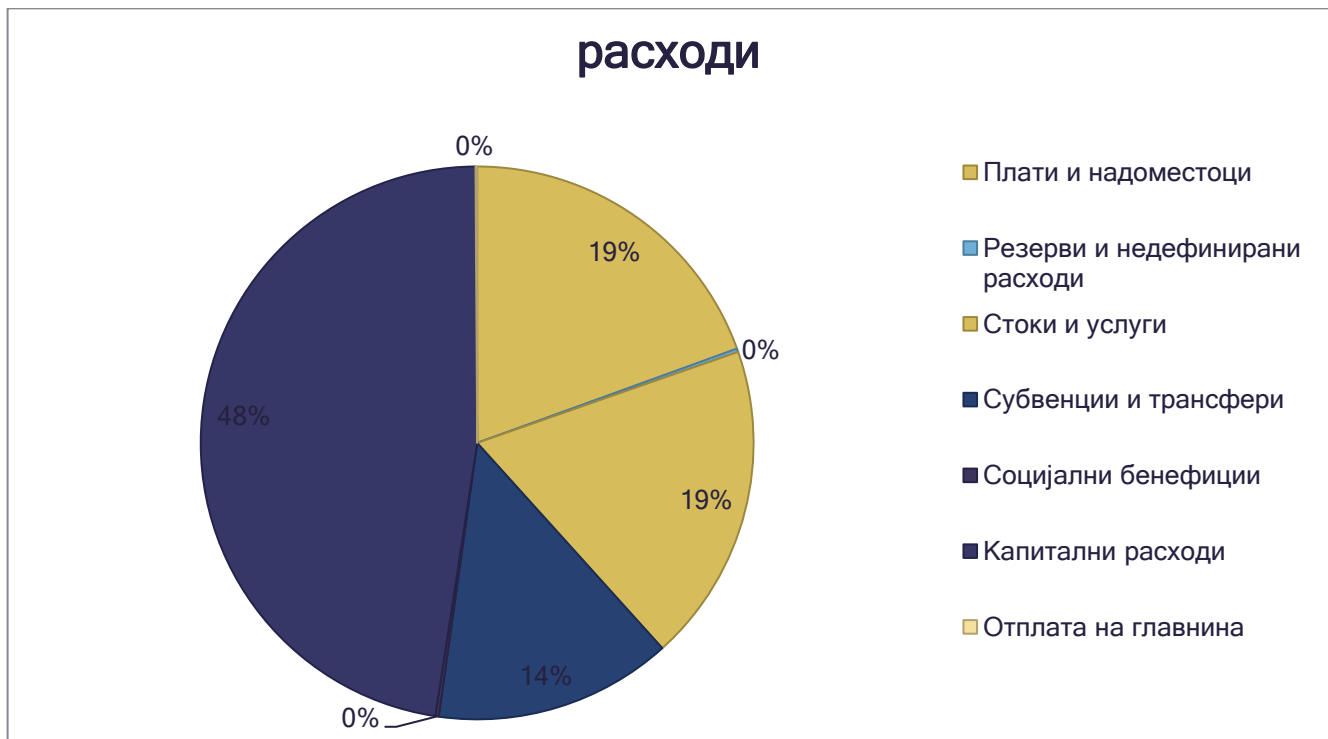
Расходна на сметка	Износ (денари)	Структура (%)
Плати и надоместоци	118.090.000	20,6
Резерви и недефинирани расходи	1.200.000	0,19
Стоки и услуги	113.236.000	18,33
Субвенции и трансфери	84.400.000	11,38
Социјални бенефиции	1.200.000	0,19
Капитални расходи	288.113.000	49,16
Отплата на главнина	600.000	0,09
Вкупно расходи	606.839.000	100

Во 2026 година капиталните расходи е предвидено да изнесуваат 288.113.000 денари, односно да учествуваат со 49% во структурата на вкупните расходи. Најголем дел од капиталните расходи се планирани за реализирање на

- Изградба на Локални улици и патишта
- Изградба на канализациони ситеми
- Изградба на тротоари
- Поставување на панели за фотоволтачни центри
- Изградба на спортски терени
- Купување на опрема
- Инвестиции во образование
- Изградба на детски паркови

Графикон 11. Структура на расходи на општина Кичево по економска класификација (во %)

КОЛКУ ПЛАНИРА ДА ПОТРОШИ ОПШТИНАТА ЗА СЕКОЈА ОДДЕЛНА НАДЛЕЖНОСТ/ПРОГРАМА - УСЛУГА ЗА ГРАЃАНИТЕ ?

Во продолжение се претставени клучните планирани **намени/распределба** на општинските средства по секоја од надлежностите – услугите кои треба да ги добијат граѓаните.

Највисок износ на расходите од општинската сметка за издвојува за изградба на инфраструктурата во износ од 225.494.000 денари, додека најнизок износ е издвоено за родова еднаквост

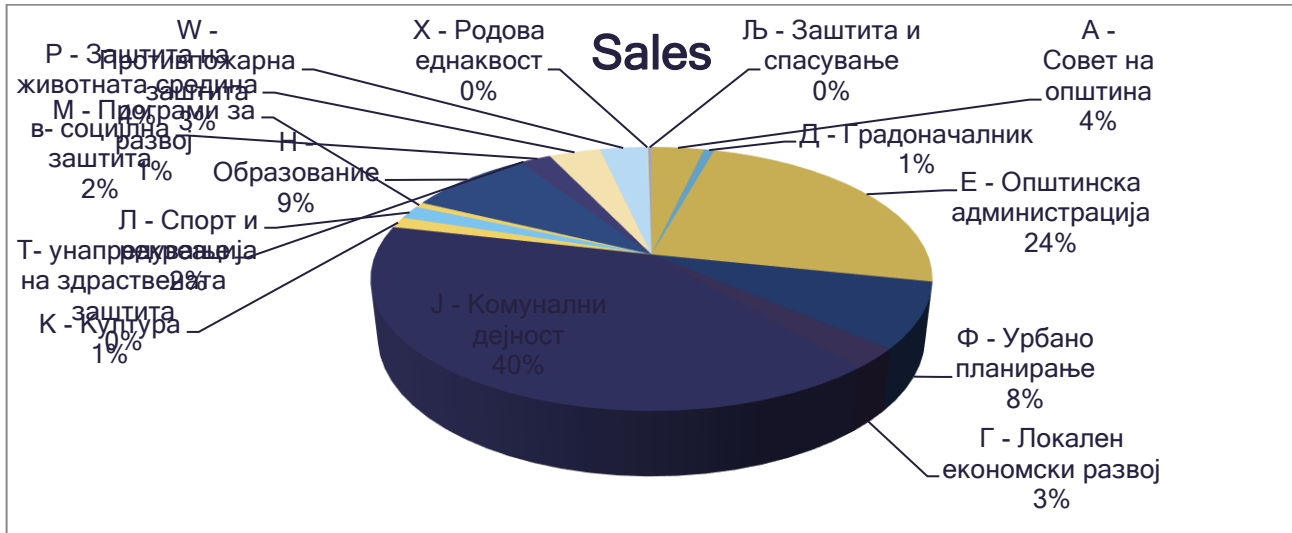
Табела 8. Вкупни расходи на општина Кичево по одделни надлежности (во денари и структура во %)

Вкупни расходи на општините по одделни надлежности	Износ (денари)	Структура (%)
А - Совет на општина	21.940.000	3.61
Д - Градоначалник	4.250.000	0.73
Е - Општинска администрација	145.492.000	23.98
Ф - Урбано планирање	48.689.000	8.02
Г - Локален економски развој	15.233.000	2,5
Ј - Комунални дејност	241.314.000	39.76
К - Култура	8.162.000	1.35
Л - Спорт и рекреација	9.840.000	1.63
М - Програми за развој	4.000.000	0.66
Н - Образование	52.225.000	8.61
Т – унапредување на здравствена заштита	1.760.000	0.29
Р- Заштита на животната средина	21.444.000	3.53
В- социјална заштита и заштита на деца	10.900.000	1.80
W - Противпожарна заштита	19.592.000	3.23
Х - Родова еднаквост	450.000	0.07
Ќ –Заштита и спасување	1,550,000	0,26
Вкупно	606.831.000	100

Расходите кои се одделуваат за **општинската администрација** се во износ од 145.192.000,00 денари, истите се наменети за:

- плати и придонеси ,
- комунални услуги,
- греење,
- телефон,
- транспорт,
- материјали,
- поправки и одржување,
- договорни услуги,
- трансфери,
- социјални трансфери,
- плаќање на судски одлуки ,
- оперативни трошоци,

Графикон 12. Структура на расходи на општина Кичево по оделни надлежности

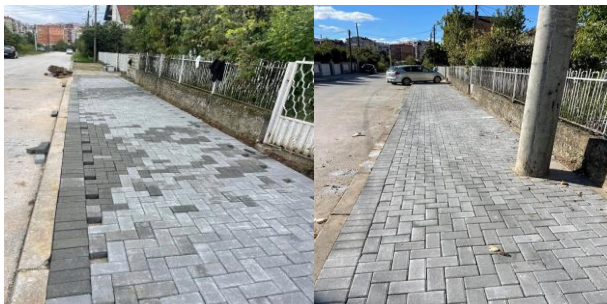
Табела 9. Расходи по програми по надлежност - Општинска администрација (во денари и структура во %)

Надлежност - Општинска администрација	Износ (денари)	Структура (%)
ЕО - Општинска администрација	143.092.000	98,40
ЕА - Капитални трошоци на општината	2.400.000	1,6
Вкупно	145.492.000	100

Вкупните расходи кои се наменети за работата на **Градоначалникот** изнесуваат 4.250.000,00 денари и истите во себе вклучуваат

- плата и придонеси,
- буџетската резерва,
- расходи за службено патување,
- репрезентација,
- трансфери за пензионирање на вработени.

Во расходите за програмите по надлежност на урбанизам и урбанистичко планирање највисок износ се издвојува за уредување на градежно земјиште – изградба на тротоари во износ од 4.000.000 и реконструкција на Улица Матшал Тито бо износ од 27.129.000 ден кои што имаат за цел да ги поддржат следните активности:

Табела 10. Расходи по програми по надлежност - Урбанизам/урбанистичко планирање (износ во денари и структура во %)

Надлежност - Урбанистичко планирање	Износ (денари)	Структура (%)
F1 - Урбанистичко планирање	8.160.000	16.7
FA0 - Уредување на градежно земјиште	9.400.000	19.30
ФАБ – изградба и реконструкција на тротоари	4.000.000	8.2
ФАВ- рек.на улица Маршал Тито	27.129.000	55.8
Вкупно	48.689.000	100

Расходите издвоени за комунални услуги во износ од 58.295.000 денари, имаат за цел да ги помогнат активностите како: Одржување на уличното осветлување, јавната хигиена, поставување на нова и одржување на урбана опрема, одржување на локални улици и патишта, садење на дрва, дезинсекција, дератизација, поставување наобраќајна сигнализација, снабдување со вода, одведување и пречистување на отпадни води, одржување јавна чистота и јавно зеленило, изградба на патишта, детски паркови, .

- од програма J00 се предвидуваат средства да се за одржување на урбана опрема на јавните зелени површини и поправа постојните.
- од програма J3 се предвидуваат средства да се одржува јавното осветлување и исплата на струја за улично осветлување и средства за украсување за новогодишните праници
- од програма J4 се предвидени средства за исплата на работници од социални и невработени семејства за ангажирање во јавните работи
- од програма j6 се предвидени средства за одржување на локалните патишта и улици со тампон, зимско одржување, хоризонталната сигнализација и полнење на ударни дупки, чистење на канали покрај патишта, чистење на патишта и улици од секаков спречување на движење
- J7 програмата се предвидени средства за садење на нови садници и оджување на зеленило околу општинската зграда
- J8 програмата се предвидени средства за купување на градежни материјали за месни заедници и социјални семејства кои почнат да градат куќи со

самопридонес, средства за дератизација, средства за рушењер на безправни објекти, средства за веринарни услуги за кучиња скитници

- ЈФ програмата, средства за поставување на вертикална сигнализација и патоказни табли
- ЈД – програма за изградба и реконструкција на локални патишта и улици и плаќање на заостанати долгови. Се предвидени средстав за реализација на капиталните проекти за реконатрукција на патишта
- **ЈГ Изградба на системи за водоснабдување**

Во оваа програма се планираат капиталните расходи кои се поврзани со изградба, реконструкција и доградба на водоснабдителниот систем на територијата на општината и набавка на потребната опрема. Средствата се наменети за:

- Набавка на цевки, пумпи, филтри, вентилски тела и друга опрема;
- Изградба и доградба на водоводна мрежа;
- Инсталација на нови пумпи и вентилски тела;
- Поврзување на новите системи со постоечката мрежа;
- Реконструкција и санација на постоечки системи и
- Поправка или замена на оштетени цевки и опрема и зиградба на резервоари за вода

- **ЈИ Изградба на системи за одведување и пречистување на отпадни води**

Во оваа програма се планираат капиталните расходи кои се поврзани со изградба, реконструкција и доградба на канализациониот систем на територијата на општината и набавка на потребната опрема. Средствата се наменети за:

- Изградба на нови канализациони мрежи;
- Реконструкција и доградба на постоечки канализациони системи;
- Изградба и модернизација на пречистителни станици за отпадни води;
- Набавка и инсталација на опрема и
- Оперативна поддршка и техничко одржување на системите

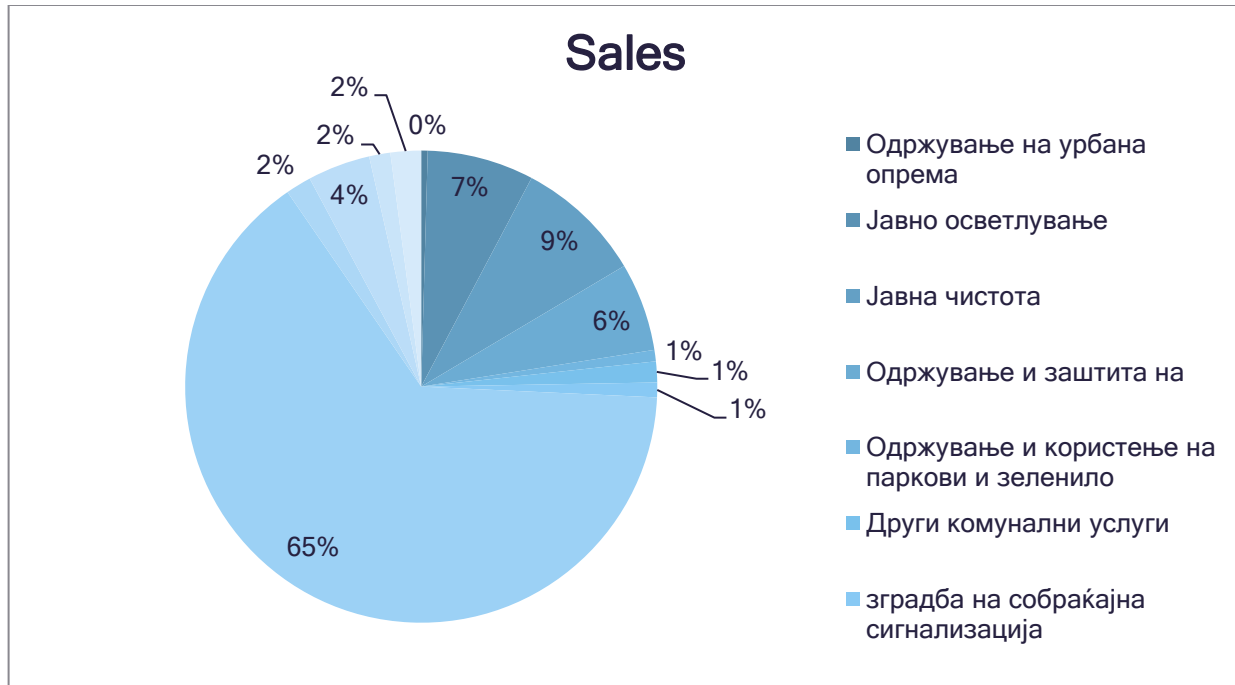
- ЈЛ - Во оваа програма се планираат капиталните расходи за други комунални услуги како што е изградба на прифатилиште за кучиња скитници
- ЈМ – програма за изградба на детски паркови

Табела 11. Расходи по програми по надлежност - Комунални услуги (износ во денари и структура во %)

Надлежност - Комунални услуги	Износ (денари)	Структура (%)
Одржување на урбана опрема	1.060.000	0.43
Јавно осветлување	17.630.000	7.3
Јавна чистота	21.030.000	8.7

Одржување и заштита на локалните патишта, улици и регулирање на режим на сообраќајот	14.600.000	6.0
Одржување и користење на паркови и зеленило	1.880.000	0.7
Други комунални услуги	3.450.000	1.42
Изградба на сообраќајна сигнализација	2.430.000	1.00
Изградба и реконструкција на локални патишта и улици	156.104.000	64.9
Изградба на систем за водоснабдување	4.230.000	1.75
Изградба на систем за одведување, прочистување на отпадни води	10.350.000	4.9
Паркови и зеленило	3.500.000	1.4
Други комунални услуги за капитални расходи	5.050.000	2
Вкупно	241.314.000	100.00

Графикон 13. Структура на расходи на општина Кичево по оделни надлежности

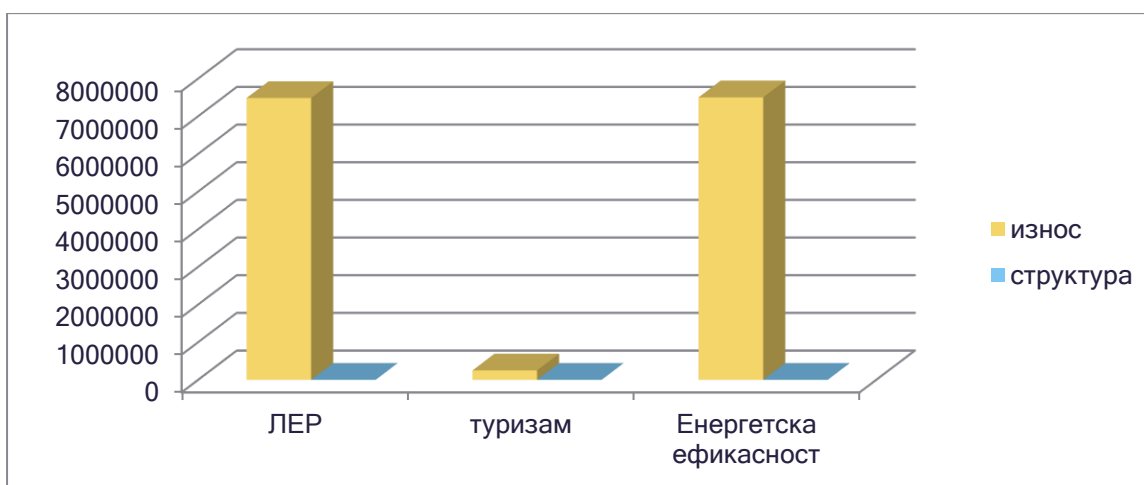

Табела 12 – Расходи по надлежност за локален економски развој

Надлежност - ЛЕР	Износ (денари)	Структура (%)
ЛЕР	7.483.000	48.1
Подршка за туризмот	250.000	1.6
Проекти од енергетска ефикасност	7.500.000	51.9
Вкупно	15.233.000	100.00

Во програмите за **локален економски развој** преовладуваат издатоци за проекти за **енергетска ефикасност** во износ од 7.500.000 за поставување на фотоволтаични панели за производство на електрична енергија. А во Програмата ЛЕР се н планират да се реализираат активностите од програмата за Локален Економски Развој посебно за субвенционирање на нови работни места

Графикон 14. Расходи по програми по надлежност – Локален економски развој (денари)

Во поглед на средствата кои се планираат за реализација на активности од **културата** истите може да се поделат на, активности поврзани со културни манифестации

- организација на фестивали
- бележување на јубиларни настани
- финансирање на културни манифестации
- современа творештво
- проекти од невладеини организации
- Промовирање на културно наследство
- издавачка дејност
- финансирање на индивидуални уметници
- финансирање на проекти од културата на ромската заедница

Табела 13 – Расходи по надлежност спорт

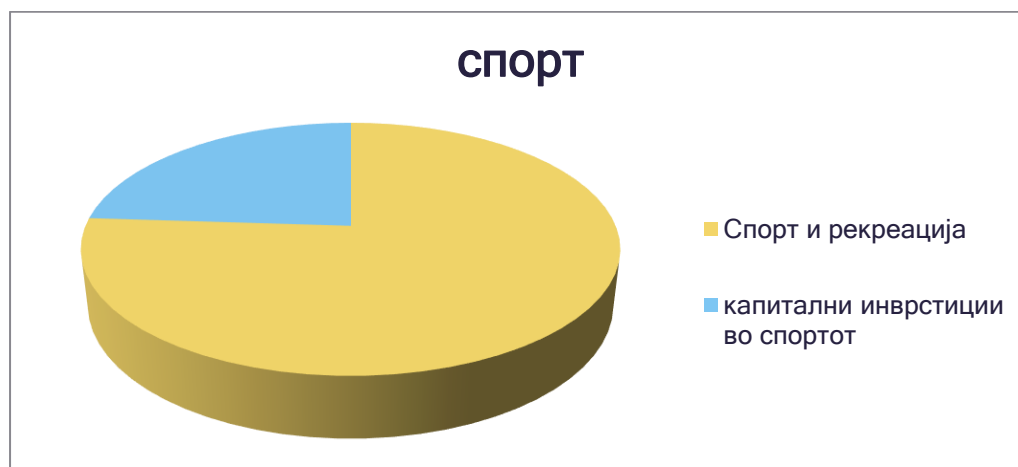
Надлежност - спорт	Износ (денари)	Структура (%)
Спорт и рекреација	7.480.000	76.00

Капитални инверстиции во спортот	2.360.000	24.00
Изградба на спортски терени во јавни паркови	0	0
Вкупно	9.840.000	100.00

Издвојување средства за спортските клубови и финансиско потпомагање на талентирани спортисти и спортски настани во износ од 5.000.000. Во програмата за спорт се предвидени да се реализират следните активности:

- подршка за фудбалки екипи
- под.за одбојкарски екипи
- под. За боречките спортисти
- под. За традиционални спорт
- под. За фудбалски школи
- Подршка за врвни спортисти

Графикон 15. Расходи по програми по надлежност – Спорт и рекреација (во %)

Табела 13 – Расходи по надлежност на Образованието

Надлежност - спорт	Износ (денари)	Структура (%)
H1 – Основно Образование	472.036.000	68.2
H2- средно Образование	191.088.000	27.6
HA- Капитални Расходи во Образование	11.279.000	1.60
HB – Капитални расходи во Средмо Образование	17.700.000	2.5
Вкупно	692.103.000	100.00

Во расходите за **образование** преовладуваат трошоците за Основно Образование образование кои зафаќаат околу 68.2% во вкупните расходи по оваа надлежност износот е прикажан и со средствата од блок дотација и основен буџет на општина Кичево. Во овие расходи се предвидени трошоците за основните училишта и тоа:

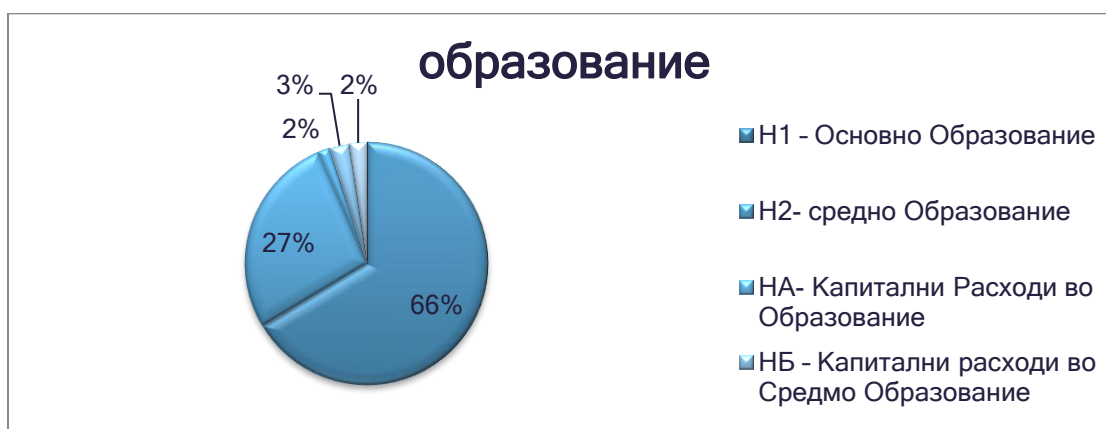
- за плата и за придонеси,
- за комунални услуги,
- за поправки,
- материјали
- транспорт на ученици

Трошоците во средно Образование опфата 27% од вкупните расходи во образование и тоа:

- за плата и за придонеси,
- за комунални услуги,
- за поправки,
- материјали
- транспорт на ученици

Капиталните расходи во Образование опфатат вкупно 11.279.000 или 2,5 од вкупните трошоци во образование а се наменати за промена на начинот на греење во Средното Образование од не еколошко - Нафта, на топлински пумпи, купување на опрема во средните и основните училишта, клупи банки и други интерветни зафати.

Графикон 16. Расходи по програми по надлежност – Образование (во %).

Во расходите за **заштита на животната средина** на општина Кичево преовладуваат расходите за субвенцирање на инвертер клими за греење, со цел намалување на загадувањет, чистење на диви депони и друг градежен шут, купување на канти за селекција на отпад

Табела 14 – Расходи по надлежност на Образованието

Надлежност - спорт	Износ (денари)	Структура (%)
P1 – Заштита на животна средина	10.350.000	48
PA- Капитални расходи на животна средина	11.094.000	52
Вкупно	21.444.000	100.00

ПРИХОДИ И РАСХОДИ НА ОПШТИНА КИЧЕВО ПО ГЛАВА НА ЖИТЕЛ

Во 2026 година вкупните приходите по глава на жител во општина Кичево ќе изнесуваат 23.582,22 денари, што претставува пораст од 4.8% во однос на нивниот износ во 2025 година. А приходите во основниот буџет на Општина Кичево, по глава на жител изнесуваат 10.589,28 ден

Во 2026 година вкупните расходите по глава на жител изнесуваат 34.171,5 што претставува пораст од 6,9% во однос на претходната година.

КЛУЧНИ РАЗВОЈНИ ПРОЕКТИ

ПЛАН НА ПРОГРАМИ ЗА РАЗВОЈ

Име на владина или
буџетска програма

УРЕДУВАЊЕ НА ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ (Капитални Трошоци)

Ознака на буџетска/владина
програма

ФА

Развојна потпрограма

изграба и реконструкција на тротоари

Ознака на развојна
потпрограма

ФАБ

Лице за контакт

Sabedin Emini

Тел. и телефакс

Функција:

Е-маил

ОПИС

Цели на
развојната
потпрограма
(идентификација
на цели кои ќе се
постигнат со
реализација на
развојната
потпрограма)

реализација на урбанистички план на град Кичево зголемување на безбедност на пешаците вообраќајот, подобрување на изгледот на градот со изградба на нови тротоари и реконструкција на старите плочки и поставување на урбана опрема (клупи, канти за ѓубре)

Планирани
активности

- поставување на приоритетни делници каде недостига тротоари и најоштетени
- склучување на договор по рамковна спогодба
- реализација на работи на терен

резултати / ефекти	современ изглед				
	изградени диси објекти				
	расчистување на простор				
	imotni pravni problemi				
започнување со					
завршување на					
	33 000 000 00				
	изградба на тротоари за пешаци				
	работите ќе се одвиват по рамковна спогодба со најповолниот понудувач				

*ДИП=Документ за идентификација на проектот (студиј) ПФС=Пред-физибилити студија;

ИП = Идеен проект

ФС=Физибилити студија

ПЛАН НА ПРОГРАМИ ЗА РАЗВОЈ

Име на владина или буџетска програма	ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ	Ознака на буџетска/владина програма	GD
Развојна потпрограма	поставување на фотоволтаични панели за ел/Струја	Ознака на развојна потпрограма	GDA
Лице за контакт	Дип. Ел. Инж. Тино Алексов	Тел. и телефакс	075 32 32 11
Функција:	Советник за енергетска ефикасност и јавно осветлување	Е-маил	тино.алеков@yahoo.com
4 1	ОПИС		
Цели на развојната потпрограма (идентификација на цели кои ќе се постигнат со реализација на развојната потпрограма)	Енергетската транзиција е пат кон трансформација на глобалниот енергетски сектор од фосилни во нула јаглерод до втората половина на овој век. Суштинската цел се темели на потребата за намалување на емисиите на CO2 кои доаѓаат од енергетскиот сектор пред се со цел да се ограничат климатските промени. Декарбонизацијата на енергетскиот сектор бара итна акција на глобално ниво, а додека е во тек глобалната енергетска транзиција, потребни се дополнителни активности за намалување на емисиите на јаглерод и ублажување на ефектите од климатските промени. Обновливите извори на енергија и мерките за енергетска ефикасност потенцијално можат да постигнат 90% од потребните намалувања на јаглеродот. Целта на оваа програма е Намалување на потрошувачката на енергија во Општина Кичево. Основната цел ќе се постигне преку изградба на фотоволтаични центри во јавни институции, изградба на фотоволтаични центри на објекти и површини од јавен карактер Со примена на овие мерки ќе се обезбеди намалување на потрошувачката на енергија во Општина Кичево, намалување на трошоците и позитивно влијание на животната средина..		
Планирани активности КИЧЕВО	- објавување на јавна набавка - реализација на терен - ставање во употреба		

Очекувани резултати / ефекти

реализацијата
стакленичките гасови преку употребата на обновливи извори на електрична енергија
електрична енергија
граѓаните на Општината за грижа кон животната средина

Ризик и претпоставки

недоволно познавање на населението за користа од вложување во мерки за енергетска ефикасност
немање на доволно финансиски средства за реализација на проектот
немање можност за поставување на фотоволтаици на кров
имотни правни спорови

Датум на започнување
со имплементација на

Вкупна вредност

Датум на изготвување
на проектна
документација

КАКО СЕ РЕАЛИЗИРА ОПШТИНСКИОТ БУЏЕТ?

Рализацијата на **општинскиот буџет** е важен индикатор кој е поврзан со остварување на планираните приходи и расходи во изминатиот период. Исто така ја покажува **очекуваната реализација/трендот на реализација на општинските буџети**.

Во продолжение е прикажана реализацијата на **основниот (сопствениот) буџет** на општината и **вкупниот буџет на општината** и на страната на **приходите** и на страната на **расходите**.

Реализацијата на сопствените приходи во период 2020-2024 година забележува **нагорен тренд тренд**.

Вкупните приходи на општина во 2024 година изнесувале 414.091.970 што означува пад од 1.4% во споредба со 2023 година

Графикон 17. Планирани и реализирани вкупни приходи и приходи од основниот буџет за период 2020-2024 година (во денари и структура во %)

Табела 14. Планирани и реализирани вкупни приходи и приходи од основниот буџет за период 2020 – 2024 година (во денари и структура во %)

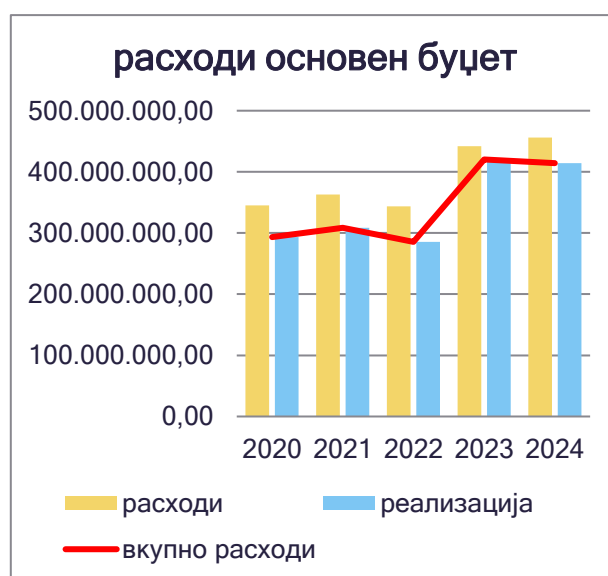
Приходна сметка	Основен буџет			Вкупен приход			
	Година	Планиран износ	Реализиран износ	Реализација во %	Планиран износ	Реализиран износ	Реализација во %
	2020	344956000	293404960	85,05	856950000	790243933	92.21
	2021	362686000	308771208	85.13	884390000	803583746	90.86
	2022	343748000	285480679	83.04	892810000	809708276	90.69
	2023	442014000	420220966	95.06	1087956800	1.029.401.093	95.01
	2024	456139000	414.091.970	90.00	1155121000	1.091.666.497	94.4

Табела 15. Планирани и реализирани вкупни расходи и расходи од основниот буџет за период 2020-2024 година (во денари и структура во %)

Расходна сметка	Основен буџет			Вкупен расход			
	Година	Планиран износ	Реализиран износ	Реализација во %	Планиран износ	Реализиран износ	Реализација во %
	2020	344956000	293404960		856950000	754096968	
	2021	362686000	308771208		884390000	781790851	
	2022	343748000	285480679		892281000	801690959	
	2023	442014000	420220966		1087956000	994489432	
	2024	456139000	414091970		1155121000	1091666497	

Реализацијата на **вкупните расходи на општина** во 2024 година изнесува 1.091.666.497 што претставува пад од 24 **процентни поени** во однос на 2022 година.

Графикон 18. Планирани и реализирани вкупни расходи и расходи од основниот буџет за период 2023-2026 година (во денари и структура во %)

КЛУЧНИ БУЏЕТСКИ ДОКУМЕНТИ - како можат граѓаните да ја следат реализацијата на општинскиот буџет ?

Кои се клучни буџетски документи?

- **Буџетскиот календар** ги дефинира роковите за планирање на општинскиот буџет, каде што се опфатени сите **активности** поврзани со подготвување на буџетот, извршување на буџетот низ финансиските извештаи или следење на извршувањето на буџетот од општинската администрација.
- **Буџетскиот циркулар** ги содржи инструкциите за изработка предлог-буџет од страна на буџетските корисници и го доставува Министерството за финансии.
- **Предлог-буџетот** е подготвен од страна на градоначалникот (општинската администрација) во кој се планираат годишните приходи и годишните расходи и кој треба да биде одобрен од страна на советот на општината.
- **Предлогот на планот на програмите за развој** ги содржи среднорочните проекции на одобрените средства по одделни буџетски програми и потпрограми, годините во кои тие ќе се реализираат и изворите на финансирање, односно буџетите.
- **Буџетот** е акт на локалната власт со кој се планираат годишните приходи и други приливи и се одобруваат годишните расходи и други одливи на државата или на општината.
- **Месечните извештаи** ги содржат податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи за претходниот месец за коишто се однесува извештајниот период.
- **Кварталниот извештај K1** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи за претходните три месеци за коишто се однесува извештајниот период, согласно со економската класификација на приходи и расходи по сметки и збирно.
- **Кварталниот извештај K2** ги содржи податоците за сите неподмирени обврски, како и за неподмирените обврски по видови и по ставки, со состојба на последниот ден од претходниот квартал.
- **Кварталниот извештај K3** ги содржи податоците за задолжување и информациите за промените на состојбата на секое задолжување во претходниот квартал, како и промените на состојбата на издадените гаранции и податоци за долгот на јавните претпријатија кои се основани од општините.
- **Полугодишниот извештај** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и за капиталните приходи и расходи за претходните шест месеци за коишто се однесува извештајниот период.
- **Годишниот извештај** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи, за една година за кои се однесува извештајниот период.

Кои се клучните Буџетски принципи и начела кои се основа на општинскиот буџет

За да биде успешно планирањето и извршувањето на Буџетот, треба да се заснова на следните **принципи**/треба да се почитуваат следните **принципи**:

1. **Принцип на фискална одговорност** – подразбира буџетот на општините да се планира и извршува согласно среднорочни фискални цели, базирани на реална проекција на макроекономските индикатори, преземени обврски и постојни законски обврски и јавните средства со кои се управува на начин со кој се обезбедува среднорочна и долгорочна фискална одржливост.
2. **Принцип на економичност, ефикасност и ефективност** – подразбира буџетот на општините да се планира и извршува на начин што ќе обезбеди ефективно и ефикасно користење на јавните средства за постигнување на поставените цели.
3. **Принцип на сеопфатност на буџетот** – подразбира дека сите приходи и други приливи и сите расходи и други одливи на сите буџетски корисници се внесуваат во буџетот на општините целосно, без никакви прилагодувања меѓу себе, освен за пренос помеѓу нив.
4. **Принцип на универзалност** – подразбира дека сите приходи и други приливи се користат за подмирување на сите расходи и други одливи на буџетот на општините.
5. **Принцип на специфичност** – подразбира буџетските корисници да можат да преземаат обврски и да вршат плаќања само за целите и во износи утврдени со буџетот, согласно буџетските класификации.
6. **Принцип на готовинска основа** – подразбира буџетите или финансиските планови на буџетските корисници да се подготвуваат и извршуваат на готовинска основа.
7. **Принцип на една година** – подразбира дека буџетот се носи за период од една година, која се совпаѓа со календарската година.
8. **Принцип на избалансиран буџет** (буџетска рамнотежа) – подразбира дека приходите и расходите во буџетот на државата и општините се избалансирани.
9. **Принцип на транспарентност** – подразбира дека буџетот на општините, извршувањето и буџетската документација ќе бидат објавени во „Службен весник“, односно во службено гласило и на веб-страницата на општините.
10. **Принцип на сигурно финансиско управување** – подразбира извршување на буџетот во согласност со ефективна и ефикасна внатрешна контрола како процес што се применува на сите нивоа на управување со финансиските средства.
11. **Принцип на родова еднаквост** – подразбира родово одговорно буџетирање, односно распределба на буџетот со цел да упати на специфичните потреби на жените и мажите, девојчињата и момчињата.

Постапката за изготвување, донесување и извршување на буџетите на општините, како и известувањето за нивното извршување се засноваат врз следниве **начела**:

- 1. Сеопфатност**, што подразбира прикажување на сите приходи и други приливи, расходи и други одливи.
 - 2. Буџетска рамнотежа**, што подразбира вкупните приходи и приливи да ги покриваат одобрените средства со буџетот.
 - 3. Специфичност**, што подразбира дека одобрените средства се наменуваат за посебни цели по раздели, програми, потпрограми и ставки.
 - 4. Економичност**, што подразбира дека одобрените средства ќе се користат навремено, во соодветен износ, имајќи ги предвид квалитетот и цената.
 - 5. Ефикасност**, што подразбира најдобар сооднос меѓу употребените средства и постигнатите резултати.
 - 6. Ефективност**, што подразбира остварување на поставените цели и остварување на саканите резултати.
 - 7. Транспарентност**, што подразбира вклучување на граѓан(к)ите во сите фази на подготвување и извршување на буџетот.
 - 8. Сигурно финансиско управување**, што подразбира извршување на буџетот во согласност со ефективна и ефикасна внатрешна контрола, како процес што се применува на сите нивоа на управување со финансиските средства.
-